

KALENDARARIUM HISTORII PAULINÓW

 Fontes Paulinorum

Seria

Fontes Paulinorum

DUCHOWOŚĆ, HISTORIA I TRADYCJA
ZAKONU ŚWIĘTEGO PAWŁA PIERWSZEGO PUSTELNIKA

Zeszyt VI

*Kalendarium historii
Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika*

Redakcja:
Wspólnota Błogosławionego Euzebiusza
Jasna Góra 2020

Informacje na: www.cbe.paulini.pl

Spis treści:

I. U źródeł	3
II. Narodziny Wspólnoty	4
III. Upadek i odrodzenie	7

I. U źródeł

- 228 - w Tebach w Egipcie urodził się św. Paweł.
- 244 - w wieku 16 lat Paweł został sierotą, dziedzicząc wraz z siostrą pokaźny majątek po rodzicach.
- 249 - w Cesarstwie Rzymskim władzę objął Decjusz Trajan, w tym samym roku wydał edykt, nakazujący wszystkim obywatelom Imperium złożenie ofiar rzymskim bogom. Jego postanowienia uderzały głównie w chrześcijan. W miastach powstały specjalne komisje, przed którymi obywatele musieli składać ofiary i oficjalnie deklarować swoje przywiązanie do religii rzymskiej. Prześladowania te były jednymi z najkrwawszych w historii starożytnego Rzymu i po raz pierwszy objęły obszar całego cesarstwa. W tym czasie Paweł uciekł na pustynię, by tam szukać schronienia.
- 251 - w Koma w Egipcie (dzisiaj Qiman al Arus) urodził się św. Antoni. W tym samym roku cesarz Decjusz zginął w bitwie pod Abrittus (dziś Razgrad w Bułgarii).
- 253 - władzę w Cesarstwie objął Walerian. Kontynuował politykę prześladowań za pomocą edyktów. Wystawił dwa edykty godzące bezpośrednio w chrześcijan. Pierwszy, ogłoszony w 257, zabraniał chrześcijanom zgromadzeń na cmentarzach, nakazywał też zamknięcie kościołów. Kolejny edykt z 258 nakazywał natychmiastowe karanie śmiercią każdego kto nie złożył ofiary rzymskim bogom; chrześcijanom z wyższych warstw konfiskowano majątek. Edykty Waleriana zakazały kultu chrześcijańskiego (do tej pory karano tylko za odmowę kultu pogańskiego). Szczególnie krwawe prześladowania trwały w Afryce i Egipcie; zginęli wtedy święci Cyprian i Sykstus, biskup rzymski.
- 260 - Władzę w Cesarstwie objął Galienus. Kościół został uznany jako instytucja a cesarz namawiał biskupów do dochodzenia swych praw po niedawnych prześladowaniach; chrześcijanie zaczęli znów uczestniczyć w życiu państwowym i urzędniczym. Nastąpił okres 40-letniego rozejmu w walce pogańskiego państwa z chrześcijaństwem. Druga połowa III wieku była okresem burzliwej ekspansji chrześcijaństwa, zwłaszcza na Wschodzie. Chrześcijańskie stały się nie tylko miasta, ale także wsie. Najważniejszym ośrodkiem stał się Egipt, gdzie powstał ruch eremicki, Syria i Azja Mniejsza. Chrześcijaństwo przekroczyło granice cesarstwa. Św. Paweł miał wówczas 32 lata. Pomimo ustania prześladowań zdecy-

dował się pozostać na pustyni, najdroższe bowiem stało się mu przebywanie sam na sam z Bogiem.

- 299 - Dioklecjan (cesarz rzymski od 284 r.) wydał edykt nakazujący wszystkim żołnierzom i urzędnikom złożyć bóstwom ofiarę pod groźbą usunięcia z stanowisk. Odmowa złożenia ofiary pociągać miała za sobą utratę przywilejów stanowych albo obrócenie w niewolnictwo; wszystkich chrześcijan uznano za niezdolnych do spełnienia aktów prawnych.
- 303 - kolejny edykt Dioklecjana nakazał zniszczenie świątyń chrześcijańskich, konfiskatę i spalenie ksiąg świętych; surowo zabraniał też gromadzenia się chrześcijan. Początkowo nie przewidywano karania śmiercią, ale od 304 r., kiedy nakazano wszystkim chrześcijanom złożenie ofiar pogańskich, wielu chrześcijan wystąpiło aktywnie przeciw władzy ponosząc męczeńską śmierć.
- 313 - Edykt mediolański wydany przez cesarza Konstantyna Wielkiego zakończył prześladowania chrześcijan. Św. Paweł miał wówczas 85 lat, od jego ucieczki na pustynię minęły 64 lata.
- 341 - zmarł św. Paweł. Nad jego grota i miejscem śmierci do dziś istnieje koptyjski klasztor Deir Anba Bula. W I połowie XII w. relikwie św. Pawła przeniesiono do klasztoru Najświętszej Maryi Panny Peribleptos w Konstantynopolu.
- 354 - w Tagaście w Numidii urodził się św. Augustyn.
- 17 stycznia 356 - zmarł św. Antoni. W miejscu jego ostatniego pobytu wybudowano klasztor Deir el Qaddis Antwan.
- 24 kwietnia 387 - Augustyn przyjął chrzest z rąk bpa Ambrożego w Mediolanie. Rok później założył pierwszą wspólnotę zakonną w Tagaście.
- 396 - Augustyn został biskupem Hippony.
- 28 sierpnia 430 - w Hipponie zmarł św. Augustyn.
- 491 - Kościół uroczyście uznał Pawła z Teb za pierwszego pustelnika podczas kanonizacji, mającej miejsce w Rzymie, za pontyfikatu papieża Gelazego I.

II. Narodziny Wspólnoty

- 1200 - w Ostrzyhomiu na Węgrzech urodził się bł. Euzebiusz.
- 1216 - Euzebiusz, kanonik katedry w Ostrzyhomiu, po otrzymaniu zgody od biskupa, rozpoczął życie pustelnicze na górze Pilis.
- 1219 - Barłomiej został biskupem Pecs na Węgrzech.

- 1225 - bp Bartłomiej z Pecs wybudował klasztor św. Jakuba na Górze Ürög w lasach Patacs dla pustelników i nadał im regułę.
- 1240 - przeniesienie relikwii św. Pawła z Konstantynopola do kościoła św. Juliana w Wenecji.
- 1246 - Euzebiusz zrzekł się godności kanonika ostrzyhomskiego, sprzedał dobra, rozdał je ubogim i osiedlił się w lasach Pilisium jako pustelnik, spotkał innych licznych pustelników.
- 1250 - Euzebiusz zbudował klasztor św. Krzyża w górach Pilis, w którym zgromadził żyjących w okolicy pustelników. Dokonano połączenia kongregacji pustelników z klasztoru św. Jakuba z pustelnikami klasztoru św. Krzyża.
- 1253 - zmarł bp Bartłomiej. Wcześniej zrezygnował z kierowania diecezją i powrócił do swojego opactwa w Cluny (był benedyktynem).
- 1256 - Euzebiusz został wybrany na pierwszego prowincjała zakonu.
- 1262 - Euzebiusz udał się do Rzymu, do papieża Urbana IV, by prosić o zatwierdzenie zakonu i nadanie mu Reguły św. Augustyna. Pomagał mu w tym św. Tomasz z Akwinu. Pomimo przychylności papieża na zatwierdzenie trzeba było jeszcze poczekać. Papież powołał bpa Pawła z Veszprém do zbadania stanu majątkowego klasztorów paulińskich. Okazało się, że zakonnicy nie dysponują wystarczającymi środkami materialnymi, by sprostać wymaganiom reguły augustiańskiej. Wobec tego faktu bp Paweł nadał paulinom nową, tymczasową regułę, mającą być uzupełnieniem reguły bpa Bartłomieja.
- 20 stycznia 1270 - w klasztorze św. Krzyża w Klastrompuszta w górach Pilis zmarł bł. Euzebiusz.
- 1297 - bp Andrzej z Eger po raz kolejny (trzeci) dokonał reformy reguły.
- 13 grudnia 1308 - kard. Gentilis de Mone Florido, jako legat papieża Klemensa V, zatwierdził Zakon Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika nadając mu Regułę św. Augustyna.
- 1309 - Kapituła zebrana w klasztorze św. Wawrzyńca pod Budą opracowała pierwsze Konstytucje zakonne. Prowincjał Wawrzyniec (czwarty z kolei następca bł. Euzebiusza na urzędzie prowincjała) został mianowany pierwszym generałem zakonu.
- 1341 - o. Mikołaj Niemiec generał zakonu wprowadził białe habity dla paulinów wszystkich prowincji.
- 1381 - część relikwii św. Pawła przeniesiono z Wenecji do klasztoru św. Wawrzyńca w Budzie na Węgrzech. Niestety, w czasie inwazji Turków

na Węgry w 1526 r. relikwie, które ukryto na zamku w Trenczynie, spłonęły podczas oblężenia miasta.

- 1382 - fundacja klasztoru na Jasnej Górze.
- 1388 - fundacja klasztoru w Mochowie koło Głogówka. Z tego samego roku pochodzi dokument, w którym po raz pierwszy pojawia się nazwa "Clarus Mons" - Jasna Góra.
- 1393 - Król Władysław Jagiełło pod wpływem królowej Jadwigi ponowił fundację jasnogórską księcia Władysława Opolczyka.
- 1429 - 1450 - budowa kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze (dzisiejsze prezbiterium kaplicy).
- 1436 - fundacja klasztoru w Brdowie.
- 1453 - fundacja klasztoru w Oporowie.
- 1463 - konsekracja wielkiego kościoła jasnogórskiego (dziś bazyliki) pw. Krzyża Świętego i Najświętszej Maryi Panny.
- 1472 - fundacja klasztoru w Krakowie na Skalce.
- 1474 - św. Kazimierz został przyjęty do konfraterni paulińskiej. Po latach zostanie ogłoszony jej patronem.
- 1476 - fundacja klasztoru w Wielgomłynach.
- 1493 - Królowa Izabela I Kastylijska powierzyła paulinom dzieło ewangelizacji nowo odkrytej Ameryki podczas drugiej wyprawy Kolumba. Wkrótce dzieło ewangelizacyjne rozpoczęte przez paulinów zostało podjęte przez inne zakony.
- 1514 - król Zygmunt Stary dziękował Maryi na Jasnej Górze za zwycięstwo pod Orszą.
- 1526 - klęska wojsk węgierskich pod Mochaczem. Zburzono dziesiątki klasztorów paulińskich, spłonęły archiwa i biblioteki, wielu zakonników poniosło śmierć męczeńską.
- 1537 - kard. Jerzy Martinuzzi paulin wydał mszał pauliński w Wenecji.
- 1540 - wydano brewiarz pauliński.
- ok. 1568 - o. Mikołaj z Wilkowiecka wydał drukiem pierwsze dzieło w języku polskim o dziejach ikony jasnogórskiej.
- 1600 - kapituła generalna zebrana w Lepoglavie przyjęła zreformowany po Soborze Trydenckim mszał i brewiarz.
- 1616 - z inicjatywy króla Zygmunta III Wazy wybudowano mury obronne klasztoru jasnogórskiego.
- 1639 - fundacja klasztoru w Łęczeszycach.
- 1644 - kapituła generalna zebrana w klasztorze św. Wolfganga koło Bratysławy przyjęła nowe Konstytucje.

- 1646 - fundacja klasztoru św. Barbary w Częstochowie.
- 1650 - kanclerz Jerzy Ossoliński ufundował hebanowy ołtarz Matki Bożej na Jasnej Górze.
- 1655 - obrona Jasnej Góry pod dowództwem o. Augustyna Kordeckiego w czasie najazdu szwedzkiego na Rzeczpospolitą.
- 1 kwietnia 1656 - król Jan Kazimierz złożył śluby w katedrze lwowskiej i ogłosił Maryję Królową Polski.
- 1661 - fundacja klasztoru w Warszawie.
- 1673 - w Wieruszowie zmarł o. Augustyn Kordecki.
- 1698 - fundacja klasztoru we Włodawie.
- 1702 - nieudane oblężenie Jasnej Góry przez wojska szwedzkie.
- 1704 - kolejne nieudane oblężenie szwedzkie Jasnej Góry.
- 1706 - fundacja klasztoru w Leśniowie.
- 8 września 1717 - koronacja obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej koronami papieskimi. Pierwszy taki akt na świecie poza Rzymem.
- 1724 - kapituła generalna zebrana w Maria Thall przeprowadziła reformę Konstytucji zakonnych. Wprowadzono je w życie na kolejnej kapitule w 1727 r.
- 1727 - fundacja klasztoru w Leśnej Podlaskiej.
- 1764 - konstytucja sejmu koronacyjnego zamieściła oficjalne potwierdzenie elekcji dokonanej przez Jana Kazimierza oraz wskazała na społeczną aprobatę królewskiej godności Maryi.
- 1769 - 1771 - Kazimierz Pułaski z konfederatami barskimi na Jasnej Górze odpierali ataki generała Drewicza.

III. Upadek i odrodzenie

- 7 lutego 1786 – kasata Zakonu na terenach austriackich na mocy dekretu cesarza Józefa II.
- 1793 - wojska pruskie pod wodzą feldmarszałka Mólendorta zajęły twierdzę jasnogórską.
- 1806 - wojska napoleońskie, w skład których wchodził Polacy i Francuzi, zajęły twierdzę jasnogórską.
- 1810 – kasata klasztoru w Mochowie.
- 1813 - po klęsce Napoleona pod Moskwą na Jasną Górę przybył książę Józef Poniatowski z resztkami wojska polskiego. Po jego odejściu do ogołoconej z broni i żywności fortecy wkroczyły wojska rosyjskie. Z

rozkazu cara Aleksandra I zostały rozebrane wały obronne Jasnej Góry. Kasata klasztorów w zaborze pruskim.

- 17 kwietnia 1819 – kasata części klasztorów w zaborze rosyjskim.
- 1843 - car Mikołaj I, dla zmanifestowania wobec Europy tolerancji wobec katolików, pozwolił odbudować wały jasnogórskie.
- 8 listopada 1864 – ukazem cara Aleksandra II skasowano klasztory w zaborze rosyjskim. Wykonanie ukazu nastąpiło w nocy z 27 na 28 listopada 1864 r. Ze wszystkich dotychczasowych klasztorów paulińskich pozostała jedynie Jasna Góra oraz klasztor na Skałce w Krakowie pod rządami austriackimi.
- 1897 - rosyjski garnizon wojskowy opuścił Jasną Górę.
- 13 kwietnia 1904 - Papież Pius X ustanowił uroczystość Matki Bożej Jasnogórskiej.
- 22 maja 1910 - powtórna koronacja ikony jasnogórskiej koronami papieża Piusa X po kradzieży poprzednich koron papieskich w 1909 r.
- 1920 - w obliczu inwazji Rosji Sowieckiej na Polskę, na wezwanie paulinów przybyli na Jasną Górę liczni pielgrzymi z błaganiem o zwycięstwo nad wrogiem. Ogólnonarodową modlitwą zakończyła wiadomość o "Cudzie nad Wisłą" - pokonaniu bolszewików na przedpolach Warszawy w dniu 15 sierpnia. W tym samym roku zwołano pierwszą kapitułę generalną odradzającego się zakonu, po blisko półtorawiekowej przerwie.
- 29 maja 1930 - papież Pius XI zatwierdził nowe Konstytucje zakonne.
- 1934 - założono klasztor i kościół skalny w Budapeszcie, klasztor w Pecs i w Palosszentkut na Węgrzech.
- 1939-1945 - w czasie II wojny światowej na Jasnej Górze stacjonował niemiecki garnizon wojskowy. Sanktuarium przetrwało bez zniszczeń czas okupacji.
- 20 czerwca 1941 - w klasztorze jasnogórskim dokonano uroczystego Aktu Intronizacji Najświętszego Serca Pana Jezusa we wspólnocie Zakonu Paulinów.
- 1953 - powstało Sanktuarium Matki Bożej Jasnogórskiej w Doylestown - Amerykańska Częstochowa.
- 22 czerwca 1954 - powstał klasztor na Bachledówce koło Zakopanego.
- 1956 - Jasnogórskie Śluby Narodu Polskiego.
- 23 maja 1969 - powstał klasztor w Biechowie.
- 26 sierpnia 1973 - wprowadzono w życie Konstytucje zakonne zreformowane w duchu Soboru Watykańskiego II.

- 4-6 czerwca 1979 - I pielgrzymka papieża Jana Pawła II na Jasną Górę.
- 18-19 czerwca 1983 - II pielgrzymka papieża Jana Pawła II na Jasną Górę.
- 1985 - założono klasztor w Rzymie na Via Alcamo (siedziba prokuratora generalnego przy Stolicy Apostolskiej).
- 26 sierpnia 1986 - wprowadzono w życie Konstytucje zakonne zrewidowane na nowo w związku z ogłoszeniem przez papieża Jana Pawła II nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego.
- 12-13 czerwca 1987 - III pielgrzymka papieża Jana Pawła II na Jasną Górę.
- 22 lipca 1991 - założono klasztor w Ravennie we Włoszech.
- 14-16 sierpnia 1991 - IV pielgrzymka papieża Jana Pawła II na Jasną Górę w ramach VI Światowych Dni Młodzieży.
- 20 września 1993 - założono klasztor w Koreliczach na Białorusi.
- 13 kwietnia 1994 - założono klasztor w Ostrawie w Czechach.
- 26 sierpnia 1996 - założono klasztor w Toruniu.
- 1 marca 1997 - została przeprowadzona rekognicja zawartości sarkofagu św. Pawła w kościele św. Juliana w Wenecji. Badania naukowe potwierdziły autentyczność relikwii.
- 4 czerwca 1997 - V pielgrzymka papieża Jana Pawła II na Jasną Górę.
- 10 czerwca 1998 - przekazanie przez Patriarchę kard. Marco Cé relikwii św. Pawła Pustelnika z sarkofagu w kościele św. Juliana w Wenecji Zakonowi Paulinów i przewiezienie ich do paulińskiego klasztoru w Ravennie.
- 3 maja 1998 - założono klasztor w Łukęcinie.
- 28 czerwca 1998 – założono klasztor we Wrocławiu.
- 17 czerwca 1999 - VI pielgrzymka papieża Jana Pawła II na Jasną Górę.
- 15 września 2001 - założono klasztor w Starej Błotnicy.
- 1 września 2002 - założono klasztor w Wolverhampton w Wielkiej Brytanii.
- 1 września 2003 - założono klasztor w Posedarje na Chorwacji.
- 2003 - założono klasztor w Selvaggio we Włoszech.
- 26 października 2003 - założono klasztor w Acquasanta we Włoszech.
- 16 listopada 2004 - Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów zatwierdziła nowy Kalendarz Liturgiczny paulinów, w którym zezwoliła na włączenie do niego pod datą 20 stycznia święta bł. Euzebiusza z Ostrzyhomia - prezbitera i założyciela zakonu, co jest równoznaczne z oficjalną aprobatą jego kultu.

- 1 kwietnia 2005 - Jan Paweł II, na dzień przed śmiercią, ofiarował nowe korony "Totus Tuus" dla ikony jasnogórskiej.
- 1 września 2005 - założono klasztor w Rzymie (Prima Porta).
- 26 maja 2006 - papież Benedykt XVI odwiedził Jasną Górę.
- 12 - 18 lipca 2010 - w Leśniowie odbyły się pierwsze Paulińskie Dni Młodych.
- 8 grudnia 2011 - powstanie i pierwszy dzień modlitwy Wspólnoty Błogosławionego Euzebiusza.
- 26 sierpnia 2012 - założono klasztor w Świdnicy.
- 10 marca 2013 - założono klasztor w Yuste w Hiszpanii.
- 1 września 2013 - założono klasztor w Wągrowcu.
- 28 lipca 2016 - papież Franciszek pielgrzymował na Jasną Górę.
- 2020 - Rok bł. Euzebiusza w Zakonie Paulinów z okazji 750. rocznicy jego śmierci.